

12. mednarodna likovna kolonija, Monošter 2013

Monika Ivančič Fajfar

Umetnostna zgodovinarica in
kritičarka

Interakcija različnih ustvarjalnih energij in doživetje novega okolja na poseben način vplivata na delo umetnikov. Poletna likovna kolonija je zaradi delovnega vzdušja, skupnega bivanja, druženja in izmenjave vtisov vselej neponovljiva ustvarjalna priložnost. Delovni prostor ima pri iskanju kreativnih zamisli odločilno vlogo. V barvah, oblikah in linijah okolja umetniki prepoznavajo likovne zakonitosti, kultura in zgodovina kraja navdihneta nove zgodbe, ljudi in značaj pokrajine pa prebudijo raznolika čustvena doživetja. Vse te okoliščine, včasih pa tudi časovna določenost, slikarje in kiparje spodbujajo k iskanju novih rešitev.

Ideja likovne kolonije, ki je včasih temeljila na plenerističnem upodabljanju lokalnega okolja, zlasti narave, se je modernizirala. Povabljeni umetniki, različni po narodnosti, generacijski pripadnosti in spolu, imajo raznolike umetniške in življenske nazore. Motive si izbirajo popolnoma svobodno. Zato dela, ki nastajajo v likovni koloniji, kažejo izrazito individualen slogovni in vsebinski pristop.

Sedem umetnikov, pet slikarjev, slikarka in kipar, je na izzive Mednarodne likovne kolonije Monošter 2013 odgovorilo na različne načine. Nekateri so se držali svojega prepoznavnega sloga in vanj vnašali bolj ali manj očitne variacije. Drugi so vsebino ali slog bolj prilagodili razmeram v koloniji. Med umetniškimi osebnostmi, ustvarjalnim okoljem in ustvarjenimi umetninami se je tako spletel trikotnik, v katerega so vsi močno povezani. Iz del, ki so nastala, lahko zaslutimo, da umetnike v tem okolju sprejemajo z iskreno naklonjenostjo, ljubeznivostjo, razumevanjem in rahločutnostjo do njihovega dela, seveda pa tudi s prijazno gostoljubnostjo.

György Csuta iz mesta Békés na Madžarskem se je likovne kolonije v Monoštru udeležil že večkrat. Tudi tokrat je na svojih slikah ohranil značilen ekspresivni slog, vendar pa je izbiro motiva spontano prepustil razvoju dogodkov. Naslikana motiva *Hiša* in *Poroka* imata seveda močno sporočilno in emocionalno vrednost, zato idealno ustrežata avtorjevemu slikarskemu izrazu.

Tragičnost motiva iz zapuščene podeželske vasi v bližnji okolici je poudarjena z ostrino trikotne forme, ki se boleče zareže v rob platna. Ekspresivna črna risba deluje kot osebni zapis intenzivnega doživljanja drame. Nesrečna

usoda stavbe simbolizira trpljenje nekdanjih prebivalcev zdaj pozabljenih in zapuščenih krajev. Emocionalno nanešene barve avtor dopolnjuje s kolažnimi detajli, razbrazdana tekstura kartona pa je prav tako močno sugestivna.

Poročna zabava, ki je na sobotni večer bila v hotelu Lipa, je avtorja navdihnila za delo z naslovom *Poroka*. Osrednji motiv na sliki postane čipkast papirnat prtiček, nalepljen na platno, in dinamično razporejeni krogci poročnih kolačkov. Razgibana kompozicija dobro povzame radostno plesno razpoloženje, tekoča rdeča barva, ki se svobodno razliva po sliki, pa motiv dopolnjuje s prikrito erotično simboliko.

Oranžni, rdeči in rumeni toni so značilni za slikarstvo Györgya Csute. Atmosfera nad velikimi ravnici jugovzhodne Madžarske se namreč v vetru in soncu obarva s prahom oranžne prsti. Avtor na ta način v svoje slikarstvo vnaša tudi poseben poklon domači pokrajini.

Ricarda Hoop, umetnica iz Leipziga (Nemčija), je v koloniji nekoliko prilagodila svojo slikarsko tehnologijo, da bi v danih okoliščinah ostal njen vsebinski izraz kar najbolj neokrnjen. Izbira tonskega slikanja v črno-beli maniri je bil njen odgovor na časovno omejitev slikarske kolonije. Avtorica pa je ohranila svojo značilno slikarsko interpretacijo detajlov iz vsakdanjega okolja. V svojih upodobitvah interierjev Ricarda Hoop ne skuša upodobiti samo predmetnega sveta, ampak gradi ambiente s posebnimi atmosferami.

Slikanje z razredčeno črno barvo spominja na prostorske študije z ogljem, lahkotnost in prosojnost barvnih nanosov pa sta hkrati blizu akvarelni risbi. Pogledi iz nenavadnih zornih kotov, popačena perspektiva in kompozicijski rezi pričarajo intimno in nekoliko melanholično razpoloženje, včasih celo občutje zapuščenosti in samotnosti. Krhko atmosfero njenih slik dopolnjuje igra svetlobe, ki se dobro ujema s prosojnostjo naslikanih tkanin in nežnih listov rastlin, oblikami gracilnega pohištva in viticami rastlinskega ornamenta.

Veliko pozornosti Ricarda Hoop posveti poimenovanju slikarskega dela. Naslova *Videz vara* in *Nikoli še ni bilo tako, da ne bi nekako bilo* sta sestavljena iz pregovora oziroma ljudske modrosti. Dvoumen pomen naslovov izpostavi razliko med besedo in podobo, hkrati pa poudari razliko med stvarnostjo in njeno upodobitvijo. Slika namreč ni zgolj odsev stvarnosti, temveč na novo ustvarjena resničnost.

Zsigmond Lucza je na Madžarski akademiji lepih umetnosti v Budimpešti dokončal študij slikarstva in trenutno v okviru podiplomskega študija na Laplandski univerzi na Finskem raziskuje nove medijske tehnologije, zlasti video in animirane filme. V likovni koloniji se je odločil za ponoven preizkus klasičnega štafelajnega slikarstva, vendar se zdi, da je izkušnja v sodobnih elektronskih medijih vplivala tudi na njegovo razumevanje slike na platnu.

Poteza s čopičem je vehementna in skicozna. Nanosi barv so prosojni in polni svežine. Slikarja ne skrbi, če se barva tu in tam svobodno pocedi po platnu. Tak način slikanja daje občutek sproščenosti, a tudi nedokončanosti in nedorečenosti. Na sliki so zgolj podani pripovedni namigi, razvozlanje njihovega pomena pa je prepuščeno gledalcu. To lahko primerjamo s tehniko filmskega kadiranja.

Izbrani slikarski motivi ustrezajo pripovedovanju zgodbe, navdihujejo se namreč v zgodovini kraja. Centralna kompozicija in izrazita perspektiva na upodobitvi praznega *Grajskega vrta* priključata misel na preteklost. Kompozicija z lončeno pečjo iz Mestne hiše zaradi svoje simetrične zasnove na prvi pogled spominja na oltarno sliko. Dvoje vrat, zaprta in odprta, pa je realističen prikaz situacije v prostoru. Toda naslikan motiv lahko gledamo tudi na simboličen način in ga interpretiramo kot upodobitev odnosa med silami svetlobe in mračnimi silami.

Mario Palli, slikar iz italijanske Gradiške, se skozi svoje delo vživlja v občutja srednjeveških slikarjev fresk. Fragmenti odlučenega poslikanega ometa, ki je sčasoma izgubil svojo celovitost in pripovednost, namreč učinkujejo podobno kot njegove abstraktne slike. Prav tako odkrite sinopie, freskantske skice oz. spodnje poslikave, razkrivajo dejstvo, da so srednjeveški freskanti znali slikati tudi na abstraktnem in bolj sproščen način, soroden sodobnemu slikarstvu.

Pallijeve slike delujejo kot metafore časa in minljivosti, kot odkruški iz preteklosti, ki se v trenutek sedanjosti prikradejo kot privid, bežen spomin, sanje ali nezavedno dejanje. Nalaganje barvnih plasti ustvarja ritem dvopomenskih odnosov med spodnjim in zgornjim, starim in novim, sprednjim in zadnjim, prekrivnim in prosojnim, črnim in belim, rdečim in modrim, toplim in hladnim, odprtim in zaprtim, geometrijskim in organskim ... Likovni,

prostorski in čustveni odnosi popolnoma nadomestijo pripovedne elemente in postanejo sprožilci meditativnih procesov.

Pallijevo slikarstvo se v povezavi z idejo stenskega slikarstva tesno spaja z arhitekturo. Pomen barvne razplatenosti v globino in horizontalna sestavljivost posameznih slikarskih enot izpričujeta tudi sliki *Samostojna rdeča* in *Beli diptih*. Mario Palli pa se na freskantsko tradicijo ne navezuje le konceptualno, izposoja si tudi materiale in tehnologije. Uporabi restavratorsko gazo, barve nanaša s široko lopatico, kot bi zidar nanašal fin omet. Palli tako sliko gradi, pa ne le v likovnem smislu, ampak tudi dobesedno.

Adel Seyoun se je pred dobrimi tremi desetletji v Slovenijo preselil iz Bagdada (Irak). Njegovo delo združuje barvitost in ornamente Vzhoda s slikarsko tradicijo modernističnega in postmodernističnega slikarstva. Obilje barv umirjata bela podlaga, ki spominja na ometano steno in črna linija, ki živahne vzorce poveže v čvrsto kompozicijo. Znaki, ki spominjajo na kaligrafske zapise, so izmišljeni, gre za eklektičen spoj kitajske, arabske in latinske pisave. Seyoun jih zarisuje z ekspresivno potezo roke in celega telesa. Na ta način v svojem slikarskem dejanju tudi fizično združuje vzhodnjaško vita contemplativa z zahodnjaško vita activa.

Sporočilnost skrivnostnih znamenj se skriva v razpoloženju oblik. Sliki *Ruševine* in *Ples s hčerkami* kljub vizualni podobnosti priključata drugačno vzdušje. Medtem ko ravno začrtane poteze delujejo trdno in strogo, celo kruto, zaobljene in valovite poteze delujejo mehko, dinamično in erotično. Široke in čvrste linije mehčajo arabeski izrastki, ki znakovni prvi plan povežejo z vzorčastim ozadjem. K enovitosti celote prav tako prispeva delna prosojnost barvnih nanosov.

Slike so grajene v treh plasteh, ki se organsko prepletajo. Iz kaotičnega barvnega jedra se tako izoblikuje nekakšen organizem, sestavljen iz vzorca celic. Črno ogrodje grafizmov je videti kot okostje, ki spodnji barvni plasti da trdno strukturo. Tridelna sestava Seyounovih slik je zato podobna človeškemu ustroju, če ga razdelimo na biološko telo, čustva in razum. Od tu pa je blizu do stare modrosti, ki pravi, da se morajo za pristno umetniško delo vselej povezati roka, srce in razum umetnika.

Kladvij Tutta je svojo slikarsko osebnost kalil v zahodnem delu Slovenije, kamor pogosto

zaveje svež morski zrak. Svoje mediteranske podobe v značilnih močnih barvnih odtenkih je tokrat združil z melanholičnim vzdušjem panonske ravnice. Tako je obudil spomin na prazgodovinsko panonsko morje Tetis in ostal zvest zapisovanju grške mitologije, ki s svojo simboliko zaznamuje večji del njegovega slikarstva.

Sliki iz ciklusa *Svetilniki odteklega morja* sta simbolni panorami, ki se od Tuttovih *Mediteranskih svetilnikov* ločita po tonski skali. Modri odtenki so prevlečeni s sivkasto kopreno, ki kliče vroča poletja in hladne zime v panonski ravnici. Izrazit horizontalni format, ki posnema pokrajino z neskončnim obzorjem, dopolnjujejo vodoravne forme ladij, trajektov in pomolov ter navpičnice svetilnikov, dimnikov in jamborov. Strogo geometrijsko mrežo kompozicije rahljajo čipkaste linije, valovnice in krogi, narejeni z drobnimi točkami in črticami. Te nakazujejo poti svetlobnih žarkov in plovni poti ali imajo druge simbolne, likovne in dekorativne pomene.

Slike Klavdija Tutte so upodobljene metafore življenja. Ladja je arhetipski simbol za človekovo dušo, ki potuje po oceanu življenja in se ozira za svetilniki, ki bi ji pokazali najboljšo in najvarnejšo pot v domače pristanišče. Potovanje ladje tako simbolizira človekovo življenjsko iskanje. Na takšno interpretacijo vsebine nas napeljujejo tudi kolažirani detajli s človeškimi obrazi, ki prosevajo skozi tanek nanos barve.

István Vanjúr iz Szigetvára (Madžarska) v svojem kiparskem delu združuje geometrijske kiparske probleme s pretehtanimi vsebinskimi pomeni. Iz kamnitega kubusa se izvija polkrogla dojke, bradavica pa predstavlja geometrijsko središče kompozicije. Ta središčna točka deluje hkrati kot tarča pogleda in predstavlja žensko dojko kot osrednji predmet erotičnega poželenja.

Avtor se pri svojem delu opira na zgodovino kiparstva. Beli marmor je bil v antičnem kiparstvu zelo priljubljen material. Njegova mehka in gladka površina, ki močno spominja na kožo, je bila primerna za upodabljanje božanskih teles. V neoklasicizmu in romantiki so poškodovane antične kipe dojemali kot estetsko dovršene. Torzo je tako postal priljubljena kiparska forma. Dve različni teksturi kamna ustvarjata likovni in pomenski kontrast. Med hrapavo površino »odlomljenega« kamnitega

bloka in popolno gladkostjo izklesanega telesa se tako ustvarja intenzivna napetost, ki gledalca vabi k dotiku.

Kos marmorja, iz katerega je István Vanjúr izklesal svojo skulpturo, je bil nekoč del nagrobnega kamna. S ponovno uporabo tega kamna je kipar v skulpturo vpletel močno simboliko. Prepletel je podobe materinstva, erotike in minljivosti ter naturalistično upodobitev človeškega telesa spremenil v nosilko univerzalnega sporočila. Okrogla podoba dojke tako predstavlja večno sklenjen krog rojstva, ljubezni in smrti.

Preplet kultur, ki je za kraj na stičišču madžarskega, germanskega in slovanskega prostora nekaj samoumevnega, daje zgled sožitja. To sožitje se je na likovni koloniji prelilo v sožitje raznolikih umetniških in osebnih značajev. Majhno mestece Monošter, čeprav odmaknjeno od velikih urbanih središč, je postalo prijetno zatočišče za umetnike in kalilnica za nove vrhunske stvaritve. Na svoj način je postalo mala prestolnica umetnosti. Pri tem imajo največ zaslug ljudje, ki vodijo projekt z veliko mero srčnosti in osebne predanosti. Likovna kolonija pa ni pomembna le kot enkratni, minljiv dogodek. Njena moč in vpliv sežeta tudi onkraj enotedenskega bivanja. Popotnica, ki jo udeleženci odnesejo s seboj, je bogata. Z razstavo in neprecenljivo zbirko umetniških del pa je bogatejša tudi dediščina, ki ostaja za generacije bodočih prebivalcev in obiskovalcev kraja.

12. Nemzetközi Művésztelep, Szentgotthárd 2013

Monika Ivančič Fajfar

Művészettörténész és kritikus

A műalkotásokra különös hatással van a különböző alkotói energia interakciója, valamint az új környezet megélése. A nyári művésztelepek sajátos munkalégkörük, a közös együttlét és tapasztalatcsere miatt mindig meg nem ismétlődő alkotói lehetőségek számítanak. A munkakörnyezet döntő hatással van a kreatív elképzelések felkutatására. A művészek a környezet színeiben, formáiban és vonalaiban felismerik a képzőművészet törvényeit, a hely kultúrája és történelme új történetek megalkotására ihletti őket, a vidék emberei és jelleme pedig különféle érzelmi átélésre ihletik az alkotót. Mindezek a körülmények, néha pedig az időbeni meghatározottság is a festőket és szobrászokat új megoldások keresésére ihletik.

A művésztelepre vonatkozó elképzelések, amelyek a helyi környezet plenerisztikus megábrázolásán alapul, modernizálódtak. A meghívott művészek különböznek nemzetiségük, koruk és nemükre való tekintettel és különböző művészi elképzelésük és világnézetük van. A motívumokat teljesen szabadon választják. Ezért a művésztelepen keletkezett művek sajátosan egyéni stílusbeli és tartalmi megközelítéseket tükröznek.

Hét művész – öt festő, festőnő és szobrász – tehát a Szentgotthárdi Nemzetközi Művésztelep kihívásaira 2013-ban különbözőképpen reagált. Néhányan hűek maradtak sajátos stílusukhoz és többé-kevésbé látható variációkat csempészték bele. Mások a tartalmat és a stílust jobban alkalmazták a művésztelep körülményeihez. A művészek, környezet, amelyben alkottak és a megszületett műalkotások közt így egy erős szálakból fűződő háromszög jött létre. Az így keletkezett művekből érzékeljük, hogy a művészeket ebben a környezetben szeretettel, kedvességgel, megértéssel és a műveik iránti gyengédséggel fogadták.

Csuta György a magyarországi Békéscsaba már többször is részt vett a szentgotthárdi művésztelepen. Ezúttal is megőrizte képeinek expresszív vonásait, de a motívum kiválasztását spontán módon átengedte az események fejlődésének. Az *Ház* és *Esküvő* motívumoknak erős üzeneti és érzelmi értéke van, ezért tökéletesen megfelelnek a szerző festői kifejezőmódjának.

A közeli elhagyott vidéki település tragikus motívumát a háromszög élességével hang-

súlyozza, ami fájdalmasan vésődik a vászon szélébe. Az expresszív vonalas rajz a dráma intenzív átélésének személyes feljegyzéseként hat. Az épület tragikus sorsa a már elfelejtett és elhagyott lakosság valamikori szenvedéséről tanúskodik. Az érzelmekkel fűtött színeket a szerző kollázs részletekkel bővíti ki – a karton barázdált textúrája is erősen szuggesztív.

A szombat esti esküvői buli a Lipa szállóban ihlette a szerzőt az *Esküvő* című festmény megalkotására. A festmény központi részletét képezi a vászonra ragasztott csipkés papírszalvéta és az esküvői sütemények dinamikus elhelyezett köröcskéi. A mozgalmas kompozíció vidám táncos hangulatot ábrázol, a festmény szabadon egymásba folyó vörös színe pedig a motívumot burkolt erotikus szimbolikával egészíti ki.

Csuta György festményeinek jellegzetes színei a narancssárga, piros és sárga különböző árnyalatai. Magyarország délkeleti részének tágas síksága ugyanis a széltől és a napsugáraktól aranysárga színű homoktengerré színeződik. A szerző eképpen fejezi ki hódolatát az otthoni vidéknek is.

Ricarda Hoop, művésznő Németországból, Lipcseből, a művésztelepen egy kissé változtatott festészeti technikáján, hogy az adott körülmények közt tartalmi kifejezőmódja a lehető legkisebb mértékben csorbuljon csupán. Fekete és fehér színekkel szerette volna kifejezni a művésztelep idejének korlátait. Viszont megőrizte a környezetében lévő részletek rá jellemző festői interpretációját. Az enteriőrökkel Ricarda Hoop nem csak a tárgyi világot szeretné megfesteni, hanem különös atmoszférájú hangulatokat épít.

A felhígított fekete színnel való festés a tanulmányai során használatos rajzszerűen történő festésre emlékeztet, ugyanakkor pedig a színrétegek könnyedsége és átlátszósága az akvarellhez közelednek. A szokatlan nézőpont, torz perspektíva és a kompozíciós metszetek intim és kissé melankolikus hangulatot varázsolnak, néha az elhagyatottság és egyedüllét érzetét. Festményeinek törekény hangulatát a fényrel való játszódás egészíti ki, amely összhangban van az átlátszó szövettel, a kecses bútorok formáival és a növényi minta indáival.

Ricarda Hoop nagy gondot fordít a festmény megnevezésének. *A látszat csal* valamint *Még sosem volt úgy, hogy valahogy ne lett volna* címetek a népi bölcsességből, illetve közmon-

dásokból merítette. A címek kétértelmű jelentése a szó és forma közti különbséget emeli ki, és egyben a különbséget a valóság és annak megformálása közt. A kép ugyanis nem csupán a valóság tükré, hanem egy újonnan létrejött valóság.

Lucza Zsigmond a Budapesti Szépművészeti Főiskolán fejezte be tanulmányait festészeti szakon és jelenleg Finnországban van posztgraduális képzésen, ahol a legújabb kori média technológiákat tanulmányozza, főleg a videót és animált filmet. A művésztelepen a klasszikus táblakép festészet újabb kísérletezése mellett döntött, viszont úgy tűnik, hogy a modern elektronikus médiumok terén szerzett tapasztalatai a vászonra festett művekre is hatással volt.

Az ecsetvonások vehemensek és vázlatyszerűek. A színek felhordása átlátszó és üde. A festőt nem aggasztja, hogy a festék néhol szétömlik a vásznon. Az ilyen festészeti mód felszabadultságot sugároz, de a befejezetlenség és bizonytalanság látszatát is kelti. A festményen csak utalások vannak, amelyek értelmének kibogozását a nézőre bízta. Ezt a film káderezési technikájához hasonlíthatjuk.

A kiválasztott festői motívumok a történet elmesélésének felelnek meg – a hely történelméből merítik az ihletet. A központi kompozíció és a kimondott perspektíva az üres *Kastélykert* megfestésénél a múltat idézik. A *Városházi cserépkályha* kompozíció szimmetrikus felállítása miatt első látásra oltárképre hasonlít. A két ajtó – zárt és nyitott – a helyiség szituációjának realiztikus ábrázolását jelenti. De a megfestett motívumot szimbolikusan is érthetjük, a fény és a sötétség ereje közti viszony ábrázolásaként.

Mario Palli, olasz festőművész a középkori freskók világát idézi. A lemált, de a mintát még mindig megőrző vakolat, amely időközben elveszítette épségét és történetiségét, ugyanis olyan hatást kelt mint absztrakt festményei. A feltárt vörösök színek, freskószerű vázlatok, illetve alsó megfestések azt a tényt tárják fel, hogy a középkori freskók festői a modern festészethez közel álló absztrakt és felszabadult módon is tudtak festeni.

Palli festményei az idő és mulandóság metaforájaként hatnak, mint a múlt töredékei, amelyek látomásként lopják be magukat a jelen pillanatába, akár egy futó emlék, álom vagy öntudatlan cselekmény.

A színrétegek felhordása kettős jelentőségű viszonyok ritmusát alkotja az alsó és felső, régi és új, elülső és hátsó, fedő és átlátszó, fekete és fehér, piros és kék, meleg és hideg, nyílt és zárt, geometriai és szerves között. A képzőművészeti, térbeli és érzelmi viszonyok egészében helyettesítik az elbeszélési elemeket és a meditatív folyamatok okozójává válnak.

Palli festészete a falfestészet elmélettel összefüggésben szoros kapcsolatban van az építészetrel. A színek mélybe ható rétegződésének jelentőségéről, valamint az egyes egység horizontális összetételéről az *Önálló piros* és *Fehér diptichon* című festmények is tanúskodnak. Viszont Mario Palli nem csupán konceptuálisan kötődik a freskó tradíciójához, hanem anyagokat és technológiát is kölcsönöz belőle. Restaurátorok által alkalmazott gézt használ, a színeket széles lapáttal viszi fel, ahogy a kőműves hordja fel a finom vakolatot. Palli így a képet nem csupán képzőművészeti, hanem a szó szoros értelmében is építi.

Adel Seyoun bő harminc évvel ezelőtt költözött Bagdadból (Irak) Szlovéniába. Művei a kelet színes világát és ornamentikáját ötvözik a modern és posztmodern festészeti hagyománnyal. A színek sokaságát fehér alappal csendesíti le, ami burkolt falra emlékeztet, és a fekete vonallal, amely az élénk mintákat szoros kompozícióvá fűzi. A kalligrafikus feljegyzésekre emlékeztető jelek kitaláltak – a kínai, arab és latin írás eklektikus kapcsolatáról van szó. Seyoun expresszív kézvonással és egész testével rajzolja meg őket. Festészetében így módon kapcsolódik össze a keleti ún. vita contemplativa és a nyugati vita activa.

A rejtélyes jelek üzenete a forma hangulatában rejlik. A *Romok* és *Tánc a lányaimmal* című festmények a vizuális hasonlóság ellenére különböző hangulatot keltenek. Az egyenesen megformált vonások szilárdan és szigorúan hatnak, szinte kegyetlen hatást keltenek, míg a másik oldalon a kerek, hullámozó vonások lágy, dinamikus és erotikus hatással bírnak. A széles és szilárd vonalakat arabeszkyszerű kinövések lágyítják, amelyek a jelbeli első sorban lévő vonalat kapcsolják össze a mintás háttérrel. Az egész egyöntetűségéhez a részben átlátszó színrétegek is hozzájárulnak.

A festmények három szervesen összefűződő rétegből állnak. A kaotikus színes magból így egyfajta organizmus alakul ki, amely a sejt mintájából tevődik össze. A grafizmusok

fekete kerete vázként hat, amely az alsó színes rétegnek szilárd struktúrát kölcsönöz. Seyoun festményeinek háromrészes összetétele ezért az emberi alkatra hasonlít, ha biológiai testre, érzelmre és értelemre osztjuk. Ez pedig közel áll ahhoz az ősrégi bölcelethez, amely szerint a hiteles műalkotáshoz mindig szükséges a művész kezének, szívének és elméjének együttes munkája.

Klavdij Tutta Szlovénia nyugati részében érlelte festészeti személyiségét, ahol gyakran fúj a friss tengeri levegő. A jellegzetesen erős színárnyalatokban megalkotott mediterrán ábrázolásait ezúttal a pannon síkság melankolikus hangulatával egyesítette. Így elevenítette fel az ősrégi Thetis tenger emléket és maradt hű a görög mitológiához, amely szimbolikája festészetének nagyobb részére jellemző.

Az *elfolyt tenger világítótornyai* ciklus képei szimbolikus panorámák, amelyek Tutta *Mediterrán világítótornyaitól* a színskálában különböznek. A kék árnyalatok szürkés fátyollal vannak befedve, amely a pannon síkság forró nyarait és hideg teleit idézi. A kimondottan horizontális formátum, amely a vidéket végtelen horizonttal ábrázolja, hajók, kompok és mólók vízszintes alakjai egészítik ki, valamint különböző függőleges világítótornyok, kémények és árbocok. A kompozíció szigorúan geometriai hálóját csipkés formák lágyítják, hullámvonalak és körök, amelyek apró pontokból, pöttyökből állnak. Ezek mutatják a fénysugarak, hajóutak útjait, irányát vagy más szimbolikus, dekoratív jelentőséggel bírnak.

Klavdij Tutta festményei az élet metaforáját ábrázolják. A hajó az ember lelkének archetípusa, amely az élet óceánján haladva a világítótornyok segítségével keresi a legjobb és legbiztonságosabb utat a hazai kikötőbe. A hajóút így szimbolizálja az emberi élet keresését. Ilyen tartalmat sugallnak a vékony színrétegek mögül látszó részletek, az emberi arcok kollázs formájában.

Vanjúr István Szigetvárról érkezett és szobrászati alkotásaiban a geometriai szobrászati problémákat társítja a megfontolt tartalmi jelentőséggel. A kőkökből félkör alakú mell formálódik, amely mellbimbója a kompozíció geometriai középpontját képezi. Ez a középpont egyben a tekintet célpontját is jelenti és a női mell az erotikus vágy középpontját jellemzi. A szerző munkája során a szobrászat történelmére támaszkodik. Az antik szobrászatban

a fehér márvány igen közkedvelt anyag volt. Lány és sima felülete, amely erősen emlékeztet a bőrre, alkalmas volt az istenek szobrainak kidolgozására. A neoklasszicizmus és romantika a megsérült antik szobrokat esztétikai szempontból tökéletesnek vélte. A torzó közkedvelt szobrászati formává vált. A kő két különböző textúrája képzőművészeti és jelentésbeli kontrasztot alkot. A „letört” kő érces felülete és a faragott test tökéletes simasága közt így egy intenzív feszültség jön létre, amely a nézőt tapintásra csalogatja.

Vanjúr István szobrát egy valamikori síremlék fennmaradt kövéből alkotta meg. A kő újbóli felhasználásával a szobrász erős szimbolikával látta el a szobrot. Művébe az anyaság, erotika és mulandóság alakját csempészte be, és az emberi test naturalista megformálását az univerzális üzenet hordozójává változtatta. A női mell gömbölyű formája így a születés, szerelem és halál örökké összefonó körét szimbolizálja.

Magyarország ezen peremvidékén a magyar, germán és sláv vidék és kultúrák kereszteződésében, példás összhang uralkodik. A művésztelepen ez az összhang a különböző művészeti és személyes vonások összhangjává fejlődött. A kis Szentgotthárd, amely ugyan távol van a nagy városoktól, így a művészek kellemes menedékhelyévé változott és remek műalkotások megszületésének forrásává. A legnagyobb érdem itt azokat illeti, akik őszinte, szívbeli odaadással vezetik a projektet. A művésztelep jelentősége pedig nem csak abban van, hogy egyedülálló, mulandó esemény. Ereje és hatása túlszárnyal az egy hetes ottléten. A résztvevők lelkileg gazdagabban távoznak. A kiállítással és felbecsülhetetlen gyűjteménnyel pedig a vidék későbbi lakosságának és látogatóinak öröksége is gazdagodik.

12th International Fine Arts Colony, Szentgotthárd 2013

Monika Ivančič Fajfar

Art historian and critic

Interaction of various creative energies and the experience of a new surrounding impacts the work of artists in a special way. Summer fine arts colony is therefore a unique experience each and every time due to the working spirit, living and socializing together and the opportunity to exchange impressions. The working space has an important role in search for creative ideas. In colours, shapes and lines of the surrounding, the artists recognize certain artistic principles while the culture and history of the place inspire new stories with the people and the character of the landscape evoking a range of emotions. All these circumstances together with the time frame encourage painters and sculptors to find new solutions.

The idea of a fine arts colony that used to be based in the outdoor depiction of the local environment – especially nature – has been modernized. The invited artists differ according to nationality, generation and gender and have varied views of art and life. They choose their motifs freely. Therefore works created at the colony show a distinctive individual stylistic and thematic approaches.

Seven artists – five painters, a female painter and a sculptor - have therefore responded differently to the challenges of the International Fine Arts Colony Szentgotthárd 2013. Some continued within their characteristic style with more or less obvious variations. Others have adapted their topics or style to the colony. A triangle of a strong interdependence has therefore been created among the artistic personalities, creative environment and the art created. From the created works of art we can sense that the artists felt the genuine affection, kindness, understanding and sensibility toward their work, mixed with hospitality radiating from the environment.

György Csuta from Békés in Hungary has been a participant of the Szentgotthárd colony for many times. His paintings this year display his characteristic expressionist style whereas he let the situation lead the choice of motif. His *House* and *Wedding* both carry a powerful communicative and emotional value and are therefore suitable for the author's artistic expression.

The tragic nature of the motif from an abandoned countryside village is stressed through the sharpness of the triangular form, cutting

into the edges of the canvas. The expressive drawing acts as a personal record of an intense drama. The unfortunate fate of the building symbolizes the suffering of the people from now forgotten and abandoned places. The emotionally used colours are complemented by collage details – the rugged texture of the carton is also highly suggestive.

The wedding reception that took place in the hotel Lipa on Saturday evening has inspired the author for the *Wedding*. The central motif of the painting thus becomes the lace paper napkin, pasted on the canvas, and the dynamically arranged circles of the wedding cakes. Diverse composition sums up well the joyous dancing mood and the fluid red colour that freely spills over the painting adds to the motif with a concealed erotic symbolism.

Orange, red and yellow tones are characteristic for György Csuta's paintings. Namely, the atmosphere above the huge plains of south eastern Hungary gets coloured in the wind and sun with the dust of orange soil. In this way, the author brings into his paintings a special tribute to the home landscape.

Ricarda Hoop, an artist from Leipzig (Germany), has somewhat adapted her artistic technology for the purposes of the colony, so that her content expression could remain as intact as possible. The choice of tonal painting in black and white style was her answer to the time limits of the colony. Nevertheless, the author maintained her characteristic interpretation of details from everyday life. In her depictions of interiors, Ricarda Hoop does not strive to only portray the objective world but builds ambients with characteristic atmospheres.

Painting with diluted black colour reminds of the spatial studies with charcoal, yet at the same time the lightness and translucency of the colours makes it similar to watercolour painting. Unusual angles, distorted perspective and compositional cuts create an intimate and somewhat melancholic mood, sometimes even the feelings of abandonment and solitude. The frail atmosphere of her paintings is added to by the light that matches the transparency of the painted fabrics and tender leaves of plants, forms of gracile furniture and tendrils of plant ornament.

Ricarda Hoop devotes a lot of attention to the naming of a work of art. Her titles *Looks Deceive* and *It has never been so, that it wasn't*

somehow come from a proverb and folk wisdom. The ambiguous titles expose the difference between the word and the depiction and at the same time stress the difference between the reality and its depiction. The painting is namely not merely the reflection of reality but reality created anew.

Zsigmond Lucza has finished his study of fine arts at the Hungarian Academy of Fine Arts and is currently researching new media technologies, especially video and animated films, within his postgraduate study at Lapland University in Finland. At the fine arts colony he decided to pursue classical easel painting again, nevertheless it seems the experience in modern electronic media influenced his understanding of the painting on canvas as well.

His brush strokes are vehement and sketch-like. Layers of paint are transparent and full of freshness. The artist is not worried if the colour dribbles freely over the canvas here and there. This method of painting offers the feeling of relaxation, but also of incompleteness and ambiguity. The painting merely gives narrative hints whereas the deciphering of their meaning is left to the observer. This can be compared to the technique of film framing.

The chosen painting motifs suit the storytelling – they are inspired by the history of the town. The central composition and the distinctive perspective in the depiction of the empty *Castle Garden* evoke thought of the past. Composition with a *Tiled Stove from the Town Hall* reminds initially of an altar painting due to its symmetric design. Double door – closed and open – is a realistic depiction of a situation within a space. Nevertheless, the painted motif can also be read symbolically and interpreted as a depiction of the relation between the forces of light and dark forces.

Mario Palli, painter from the Italian Gradisca, puts himself through his works into the feelings of medieval fresco painters. Fragments of the peeled away painted plaster, that had lost its integrity and narration with time, have a similar effect as his abstract paintings. Similarly the discovered sinopias, fresco sketches or under paintings, reveal the fact that the medieval fresco painters were able to paint also in a more abstract and relaxed way, related to the modern painting.

Palli's paintings act like metaphors of time and transitoriness, as chipsets of the past that crawl into the present moment as an illusion, a frail memory, dreams or an unconscious act. Loading of coloured layers creates a rhythm of double-meaning relationships between the upper and lower, old and new, back and front, non-transparent and transparent, black and white, red and blue, warm and cold, open and closed, geometrical and organic... Artistic, spatial and emotional relations substitute completely for the narrative elements and become the triggers of meditative processes.

Palli's painting connects tightly with architecture in connection to the idea of wall painting. The meaning of the colour layering in depth and horizontal composability of the separate painting units are also shown in the paintings *Independent Red* and *White Diptych*. Mario Palli does not only refer to the fresco tradition in conceptual sense, he also borrows materials and technologies from it. He uses the restoration gauze and applies the colours with the wide spatula, as if applying the fine plaster on a wall. Palli thus builds the painting – not only in the artistic sense, but literally.

Adel Seyoun has moved to Slovenia good three decades ago from Baghdad (Iraq). His work combines the colours and ornaments of the East with the tradition of the modernist and postmodernist painting. The abundance of colours is calmed by the white base, reminding of the plastered wall, and a black line binding the lively patterns into a firm composition. The signs, similar to calligraphic notes, are fictitious – an eclectic combination of Chinese, Arabic and Latin writing. Seyoun draws them with an expressive stroke of the hand and the whole body. In this way, he physically combines the eastern *vita contemplativa* with the western *vita activa*.

The message of the secret signs is hidden in the mood of the forms. Paintings *Ruins* and *A Dance with a Daughters* despite their visual resemblance evoke different feelings. Straight features seem harsh and strict, even cruel. On the other hand, the curved and wavy strokes create an effect of softness, dynamics and eroticism. The wide and firm lines are softened by the arabesque growths that connect the signs with the patterned background. The unity of the whole is added to by the partial transparency of the colour layers.

The paintings are built in three organically intertwining layers. From the chaotic colour core, a kind of organism is formed, made of the patterns of the cells. The black frame of the graphisms looks like a skeleton, giving the lower layer of colour a firm structure. The tripartite composition of Seyoun's paintings is therefore similar to the human structure – divided into the biological body, emotions and mind. From here, it is not far to the ancient wisdom saying that for a genuine piece of art, the artist's hand, his heart and his mind need to make a connection.

Klavdij Tutta has bread his painting persona in the western part of Slovenia, where fresh sea air is not a rarity. His Mediterranean depictions in the characteristically strong colour tones have been combined with the melancholic atmosphere of the Pannonian plain. Thus he evoked the memory of the ancient Pannonian Sea Tetis and remained true to the Greek mythology that characterizes the major part of his painting with its symbolism.

The paintings from the series *Lighthouses of the Drained Sea* are symbolic panoramas, different from Tutta's *Mediterranean Lighthouses* only by the tonal scale. The blue shades are covered by a greyish veil, calling to the hot summers and cold winters in the Pannonian plain. The distinctly horizontal format, imitating the landscape with the endless horizon, adds to the horizontal forms of ships, ferries and piers and the vertical lines of the lighthouses, chimneys and masts. The strict geometrical net of the composition is softened by the lacy lines, waves and circles, made of tiny spots and lines. These indicate the paths of light and paths of ships or carry other symbolic or decorative meanings.

Paintings by Klavdij Tutta are depicted metaphors of life. The ship is the archetypal symbol for the human soul, travelling the ocean of life and looking for lighthouses to show it the safest way into the home harbour. The voyage of the ship thus symbolizes a person's life search. This interpretation of the painting is also supported by the collage details with human faces, shining through the thin layer of colour.

István Vanjúr from Szigetvár (Hungary) encompasses in his art the geometric sculpting problems with weighted meanings. A semi-circular breast emerges from a stone cube – its nipple represents the geometrical centre of

the composition. This centre point serves as a focus of the view and represents the female breast as the central object of erotic lust.

In his work, the author relies on the history of sculpting. White marble was a very popular material in the antique sculpting. Its soft and smooth surface, highly similar to skin, was suitable for depiction of divine bodies. Neoclassicism and Romanticism saw damaged antique statues as aesthetically complete. A torso thus became a popular sculpting form. Two different textures of the stone create an artistic and contextual contrast. Between the ragged surface of the »broken« stone block and perfect smoothness of the chiselled body an intense tension is created, inviting the spectator to touch.

The piece of marble, from which István Vanjúr carved his sculpture, used to be a part of a tombstone. By reusing the stone, the author gave the sculpture a powerful symbolic value. He intertwined the images of motherhood, eroticism and transience and transformed the naturalist depiction of a human body into a bearer of a universal message. The circular image of the breast represents the eternally closed loop of birth, love and death.

The intertwining of cultures, so obvious for a place at the crossroads of Hungarian, Germanic and Slavic lands, shows an exemplary coexistence. This coexistence transformed at the fine arts colony into a coexistence of various artistic and personal traits. The small town of Szentgotthárd, although distant from big urban centres, has thus become a pleasant refuge for artists and a breeding place for new superior creations. In its way, it has become a tiny capital of art. The most deserving people for this are those, who manage the project with a big heart and immense personal commitment. The Fine Arts Colony is not only important as a unique, transient event. Its power reaches beyond the one-week stay. What the participants take back home with them is immensely important. With the exhibition and the invaluable collection of works of art, its legacy will remain accessible for the generations of future residents and visitors of the town.

■ Csuta György

5630 Békés, Tündér u. 1, Magyarország

Rojen / Született / Born

1952 Békés, Magyarország

Študij / Tanulmányok / Study

1970 Művészeti Gimnázium, Szeged

Hiša / Ház / House

Poroka / Esküvő / Wedding

mešana tehnika, platno / vegyes technika, vászon / mixed medium, canvas, 100 x 80 cm

Ricarda Hoop

Helmholtzstrasse 11, 04177 Leipzig, Deutschland

Rojena / Született / Born

1981 Parchim, Deutschland

Študij / Tanulmányok / Study

2011 Hochschule für bildende Künste Hamburg (HfbK)

Nikoli še ni bilo tako, da ne bi nekako bilo / Még sosem volt úgy, hogy valahogy ne lett volna / It has never been so, that it wasn't somehow

Videz vara / A látszat csal / Looks Deceive

akril, platno / akril, vászon / acryl, canvas, 100 x 80 cm

Lucza Zsigmond

1085 Budapest, József krt. 37-39, Magyarország

Rojen / Született / Born

1978 Budapest, Magyarország

Študij / Tanulmányok / Study

2007 Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest

*Grajski vrt / Kastélykert /
Castle Garden*

Lončena peč v Mestni hiši / A városházi cserépkályha / Tiled Stove from the Town Hall
akril, platno / akril, vászon / acryl, canvas, 100 x 80 cm

Mario Palli

Via C. Batisti n. 51, 34072 Gradisca D'Isonzo, Italia

Rojen / Született / Born

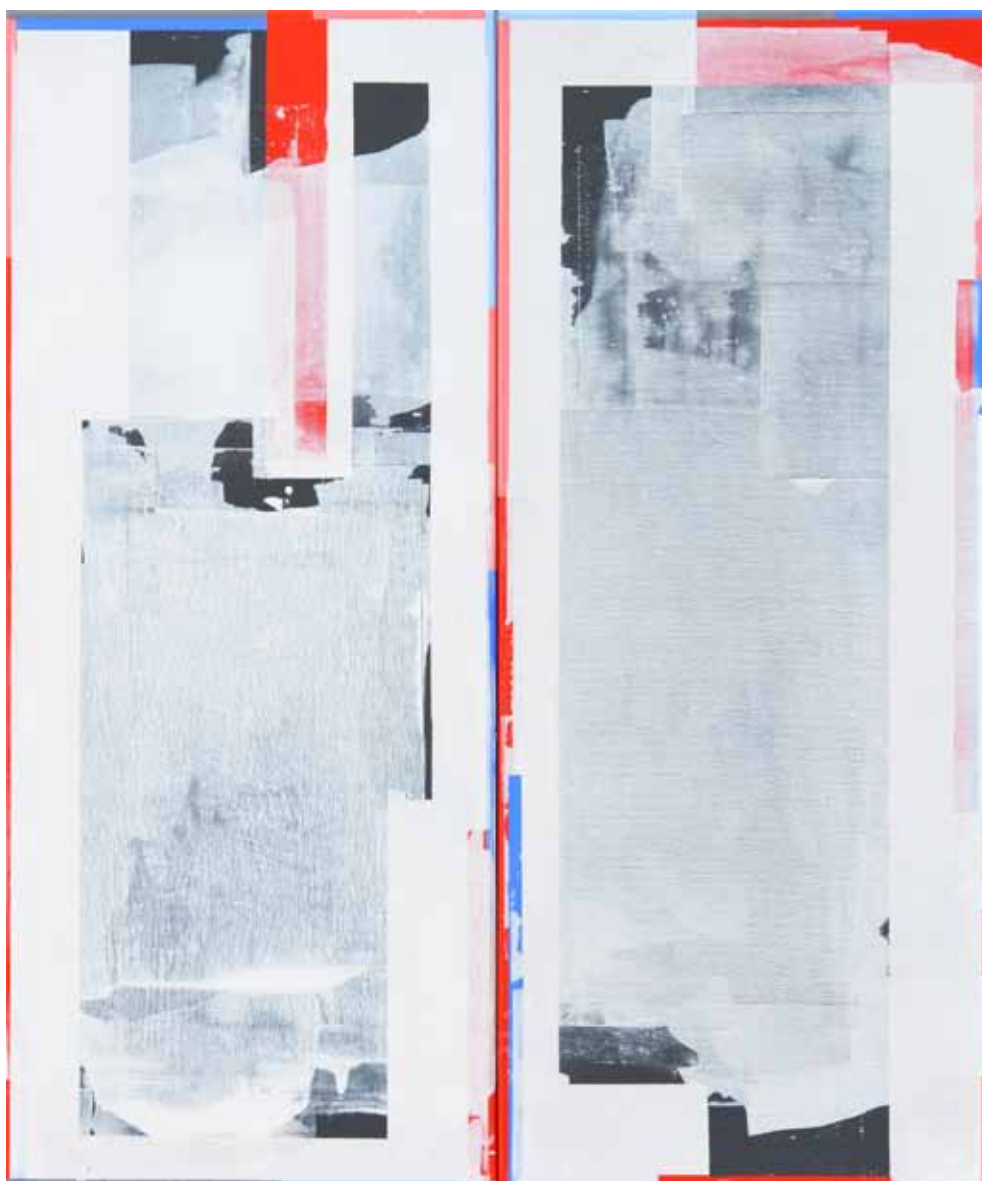
1946 Gorizia, Italia

Študij / Tanulmányok / Study

1964 Accademia di Belle Arti di Venezia

Samostojna rdeča / Önálló piros / Independent Red (Uno - Rosso)

Beli diptih / Fehér diptichon / White Diptych (Dittico Bianco)

akril, platno / akril, vászon / acryl, canvas, 120 x 100 cm

Adel Seyoun

Rodež 20, 5210 Deskle, Slovenija

Rojen / Született / Born

1956 Bagdad, Irak

Študij / Tanulmányok / Study

1982 Akadēmija za likovne umetnosti, Sarajevo

Ples s hčerkami / Tānc a lányaimmal / Dance with a Daughters

Ruševina / Romok / Ruins

mešana tehnika, platno / vegyes technika, vászon / mixed medium, canvas, 100 x 80 cm

Klavdij Tutta

Gorenjesavska cesta 60, 4000 Kranj, Slovenija

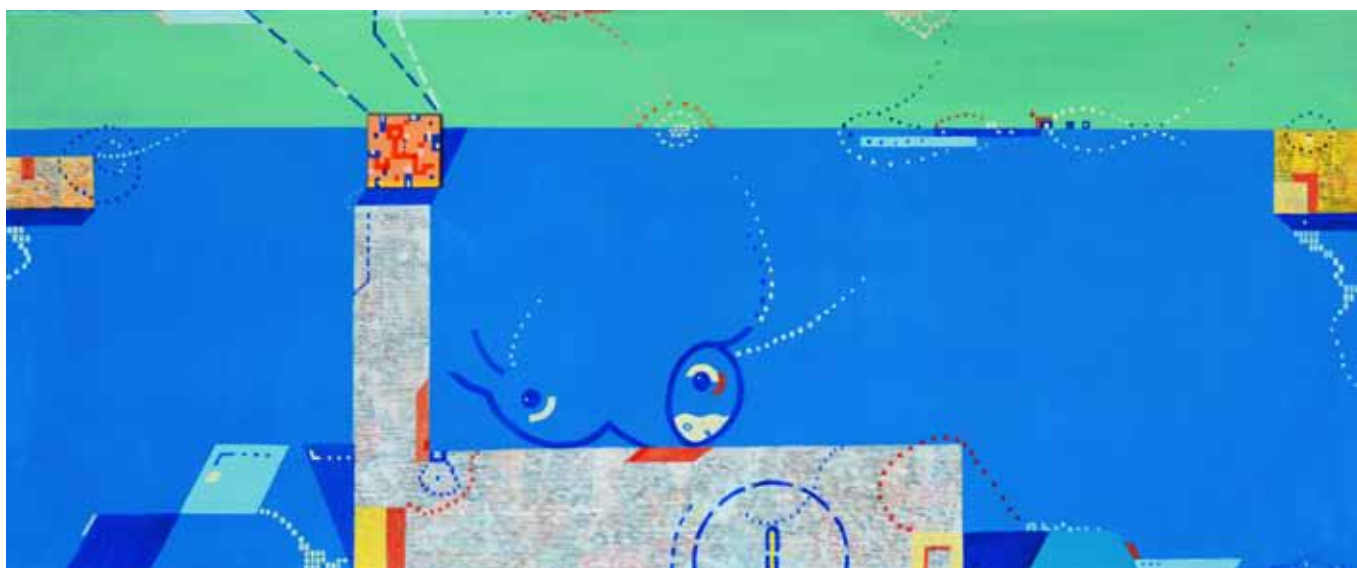
Rojen / Született / Born

1958 Postojna, Slovenija

Študij / Tanulmányok / Study

1982 Akadémija za likovno umetnost, Ljubljana

1984 Akadémija za likovno umetnost, Ljubljana - specialka za grafiko

Svetilniki odteklega morja / Az elfolyt tenger világítótornyai / Lighthouses of the Drained Sea
akril, platno / akril, vászon / acryl, canvas, 50 x 120 cm

***Svetilniki odteklega morja /
az elfolyt tenger világítótornyai /
Lighthouses of the Drained Sea***

Vanyúr István

7900 Szigetvár, Szulimán u. 72, Magyarország

Rojen / Született / Born

1961 Siklós, Magyarország

Študij / Tanulmányok / Study

1988 Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest

Female

granit / gránit / granith, 47 x 17 x 12 cm.

Utrinki / Pillanatképek / Moments

12. mednarodna likovna kolonija, Monošter 2013

12. Nemzetközi Művésztelep, Szentgotthárd 2013

12th International Fine Arts Colony, Szentgotthárd 2013

Izdajatelj
Kiadó
Publisher

**Galerija-Muzej Lendava
Zveza Slovencev na Madžarskem**

Za izdajatelja
A kiadásért felel
For the Publisher

Beata Lazar, Jožef Hirnök

Spremna beseda
Kísérőszöveg
Foreword

Monika Ivančič Fajfar

Prevod v madžarščino
Magyarra fordította
Hungarian translation

Gabriella Bence Utroša

Prevod v angleščino
Angolra fordította
English translation

Sandra Vida

Fotografija
Fotó
Photography

Dubravko Baumgartner

Oblikovanje
Katalógusterv
Design

Dubravko Baumgartner

Tisk
Nyomda
Printed by

Digifot, Lendava

Naklada
Példányszám
Number of issues

200

Pokrovitelji
Támogatók
Sponsors

**Szentgotthárd Város Önkormányzata - Občina Monošter
Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Galerija-Muzej Lendava - Galéria-Múzeum Lendva
Zveza Slovencev na Madžarskem - A Magyarországi Szlovének Szövetsége**